

Mateřská škola Zdounky, okres Kroměříž

Celé Česko čte dětem

Školní rok 2024/2025

Ve Zdoučkách 17. 9. 2024

Vypracovala: Zdeňka Machourková

Úvod

V dnešní době moderních technologií – televize, počítač, internet, různé přehrávače..., jsou děti i dospělí zahlceni informacemi z různých zdrojů. K tomu, když se přidá časová vyčíženost rodičů, někdy přehnané naplnění volného času dětí kroužky, může se u dětí vytratit pocit jistoty a bezpečí. Dětem chybí poklidný kontakt s rodiči, chybí jim správný jazykový vzor. A to vše nabízí společný čas strávený nad knihou. Co to tedy projekt „Celé Česko čte dětem“ a předčtenářská gramotnost jsou?

„Čtenářem se člověk nerodí, čtenáři musíme ukázat cestu.“

Poslání programu Celé Česko čte dětem

Posláním obecně prospěšné společnosti Celé Česko čte dětem je prostřednictvím společného čtení budovat pevné vazby v rodině. Pravidelné předčítání dětem má obrovský význam pro rozvoj jejich emocionálního zdraví. Předčítání rozvíjí paměť a představivost, učí myšlení. Předčítání utváří pevné pouto mezi rodičem a dítětem. My neříkáme **"Jdi a čti si!"**, ale **"Pojd', budu ti číst"**. **Stačí 20 minut denně. Každý den.**

Předčtenářská gramotnost

Předčtenářská gramotnost (označovaná také jako čtenářská pregramotnost nebo počáteční čtenářská gramotnost) je součástí období dítěte před vstupem na základní školu. Jedná se o soubor dovedností, které jsou důležité pro čtení a psaní a jsou potřeba pro čtenářskou gramotnost. U dětí se rozvíjí sluchové vnímání, soustředění, práce s přečteným textem a trénuje se paměť, které bude při čtení potřebovat. Předčtenářská gramotnost předchází čtenářské gramotnosti. Pokud se nebude předčtenářská gramotnost dostatečně rozvíjet, je velmi pravděpodobné, že jedinec bude mít problém při následné výuce čtení na základní škole.

Způsoby rozvoje předčtenářské gramotnosti

Dovednosti, které předcházejí čtení a psaní je dobré rozvíjet pomocí her a motivace. Dospělí by měli dětem číst, vyprávět a snažit se s nimi co nejvíce povídat. Pro dítě jsou příjemné a přínosné společné rodinné aktivity. Dítě se u nich nestresuje, podporují jeho radost ze čtení i motivaci pro budoucí čtení. Pokud se tyto aktivity budou s dětmi praktikovat, je to pro dítě nápomocné v budoucí výuce. Rodič či učitel se svým přístupem ke knihám stává pro dítě vzorem. Děti by si měly už v předškolním věku vytvořit pozitivní vztah k poznávacím činnostem. Z toho důvodu je také důležité, aby všechny aktivity byly plánované podle vývojových specifik dětí. Na děti by neměly být přehnané nároky.

Předpokladem úspěchu je vhodné čtenářské prostředí. Takové prostředí by mělo dětem dovolit se setkat se psanou i čtenou podobou jazyka přirozeným, nenásilným a aktivním

způsobem. Zájem o knihu je možné rozvíjet především čtením v rodinách, budováním dětských knihovniček v mateřských školách a vhodnými hrami.

Mezi základní způsoby rozvoje předčtenářské gramotnosti patří předčítání, práce s textem, dramatizace, obrázkové čtení aj.

Faktory ovlivňující rozvoj předčtenářské gramotnosti se dělí na:

- vnitřní faktory (genetické dispozice, intelektové schopnosti, motivace, zájmy, charakter dítěte);
- vnější faktory (rodinné a školní prostředí).

Čtème dětem 20 minut každý den!

Rodičovské předčítání je jedním z pilířů psychického, morálního a myšlenkového vývoje dítěte.

Každý z nás si uvědomuje, že jde o moudrý a přirozený kontakt s dítětem, o neocenitelný vklad do mladého člověka. Prohlubují se vzájemné vazby, roste důvěra v rodiče, dítě se cítí v bezpečí, důležité a milované. Rozšiřuje se jeho slovní zásoba, myšlenkové obzory, postupně získává pozitivní závislost na knize.

Čtení dětem dělá zázraky

Když dítěti pravidelně čtème, rozvíjíme tak jeho znalosti, představivost, rozšiřujeme slovní zásobu, vybavíme ho i emočním nábojem, který mu dává nezaměnitelná silná vazba s rodičem. Dáváme mu také pocit bezpečí a rituál, který je pevným záchytným bodem.

U předčítání se skutečně jedná o celou řadu výhod, které platí i pro děti, jež jsou nemocné či postižené. Několik desítek minut čtení dětem denně je v rodině magický, posvátný čas. Právě proto je společné čtení vítanou formou moudrého kontaktu s dítětem a vynikající výchovnou metodou. Hlasité předčítání v přátelské atmosféře je spolehlivý a účinný způsob, jak se může čtení stát pro dítě stejně přitažlivé, či dokonce přitažlivější, než televize a počítačové hry.

Počátek organizace „Celé Česko čte dětem“

V roce 2006 založila Eva Katrušková neziskovou organizaci „Celé Česko čte dětem“, která úspěšně realizuje stejnojmennou celostátní kampaň v České republice. Tato osvětová a mediální kampaň, největší svého druhu v naší zemi, se zaměřuje na podporu emočního zdraví dětí a budování pevných vazeb v rodině prostřednictvím čtení.

Emočním zdravím dítětem přitom rozumíme (podle Daniela Golemana, autora knihy Emoční inteligence) zdravé psychické a morální sebevědomí dítěte, spojené se schopností racionálně myslet a navazovat kvalitní a trvalé vztahy s lidmi.

„Bez ohledu na to, kolik máš práce, ta nejdůležitější věc, kterou můžeš učinit pro budoucnost svého dítěte je, kromě projevů lásky, objímání, také každodenní hlasité čtení a radikální omezení televize.“ Jim Trelease.

„Pravidelné předčítání je tou nejlepší investicí do úspěšné budoucnosti dítěte.“

Hrdinou kampaně Celé Česko čte dětem je dítě, nikoli kniha. Tady se neříká „Jdi a čti si!“, ale „Pojď, budu ti číst.“

Co přináší pravidelné čtení dětem:

- uspokojuje nejdůležitější emoční potřeby dítěte;
- vytváří pevné pouto mezi rodičem a dítětem;
- podporuje psychický rozvoj dítěte a posiluje jeho sebevědomí;
- rozvíjí jazyk, slovní zásobu, dává svobodu ve vyjadřování;
- formuje čtecí a písemné návyky;
- učí samostatnému myšlení – logickému a kritickému;
- rozvíjí představivost, zlepšuje soustředění, trénuje paměť;
- přináší všeobecné znalosti, ulehčuje učení a pomáhá dosáhnout) úspěchů ve škole;
- učí děti hodnotám a rozlišování dobra a zla;
- rozvíjí smysl pro humor a je výbornou zábavou;
- zabraňuje vzniku závislosti na televizi a počítači;
- je to únik od nudy, neúspěchů a problémů;
- chrání dítě před hrozbou ze strany masové kultury;
- je prevencí patologických jevů;
- podporuje získávání vědomostí po celý další život.

Celé Česko čte dětem je kampaní, která je zcela zásadní v dnešní době, kdy dětské zábavě kraluje odosobněný svět počítačů, internetu a televize.

Právě rodiče jsou těmi, kteří rozhodují o dlouhém a hezkém dětství svých ratolestí. A dětství je klíčem k celému dalšímu životu.

Náměty k činnostem v mateřské škole

Čtenářské koutky

- knihy vhodné pro děti a dětem volně dostupné;
- prostor, kde si dítě může v klidu knihou listovat, pracovat s ní, prohlížet si obrázky.

Výstavky knížek

- děti si nosí knihy z domu (knihy pohádkové oblíbené), mluví o nich, ukazují je kamarádům, předčítá se z nich;
- výstava oblíbených knih dětí a jejich rodičů/prarodičů (např. spojená s besedou s rodiči, prarodiči), srovnání současné dětské literatury a dřívější.

„Směnárna“ knih

- koutek, kde dítě s rodičem odloží dětskou knihu, kterou již nechtějí, a vezmou si jinou, která je zde v nabídce. Knihy tímto způsobem získají nové majitele.

Babičky a dědové do školek

- pozvat babičky, dědečky, aby se zapojily do dění v MŠ a předčítali dětem z knih, vícegenerační propojení.

Knih je můj kamarád

- kreslit obrázky k přečteným příběhům, tvorba leporela/knihy;
- jak vzniká kniha;
- návštěva knihovny;
- dramatizace pohádek, příběhů;
- besedy;
- rozprava nad přečteným textem, porozumění přečteného textu;

Čtenářské kroužky

- společně strávené odpoledne dětí a rodičů, všichni sedí v kroužku, vybere se jedna kniha (třeba hlasováním dětí), rodič přečte kousek (např. odstavec), pošle dál, rozprava nad knihou, následuje společné posezení, případně společná hra deskových her;
- návštěva dětí 1. třídy ZŠ – na konci školního roku by nás přišli navštívit kamarádi, kteří nedávno patřili mezi nás a ukázali by nám, co se naučili, jak už umí číst a po kouskách by nám přečetli pohádku (aktivita pro předškoláky) – nutnost domluvit s paní učitelkou 1. třídy ZŠ.

Předčítání významných osobností

- předčítání pana starosty/paní místostarostky dětem před odpoledním odpočinkem při oslavách sv. Martina;
- předčítání dětem z řad policie, hasičů, zdravotníků...

Týden čtení dětem – vždy první týden v červnu

- organizovat akce na podporu čtení dětem a čtenářství, například slavnosti, jarmarky, představení, happeningy, soutěže, sbírky knih či setkání s autory a ilustrátory, obracet se s prosbou o podporu této činnosti na rodiče, učitele, knihovníky, zdravotní sestry v nemocnicích a vychovatele v dětských domovech, a další dospělí z okolí dítěte, aj.

Noc s Andersenem

- účastnit se celorepublikového projektu;
- k tématu připravit dětem aktivity, zaměřovat se na činnosti s knihou;
- dětem zajistit přespání v MŠ, četba před spaním.

Strom četby I.

- zasadit strom, společně o něj pečovat, číst si pod ním.

Strom četby II.

- soutěž MŠ;
- nakreslí se s dětmi velkoplochy strom, který se vystaví na viditelném místě;
- k dispozici se připraví lístky, na které rodiče budou vypisovat: jméno dítěte a knihu, kterou společně přečetli, lísteček nalepí na strom;
- strom by se měl během roku obohacovat lístky;
- ve stanoveném termínu se vybere vítěz každé třídy, který dostane odměnu.